

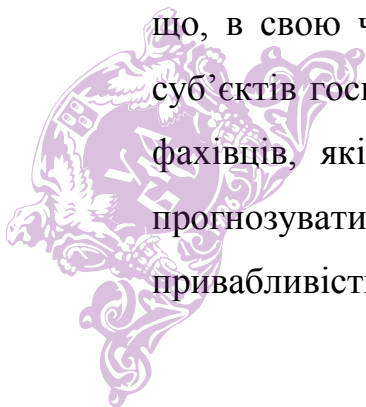
Надруковано: Слободяник, Ю. Б. Роль обліково-контрольних дисциплін у формуванні професійних компетенцій фахівців напряму «Фінанси і кредит» [Текст] / Ю. Б. Слободяник // Фінансова освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : збірник матеріалів Міжнародної навчально-методичної конференції (м. Севастополь, 29-30 квітня 2010 р.) / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – С. 248–250.

Слободяник Юлія Борисівна, к.е.н., доцент,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

РОЛЬ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ НАПРЯМУ «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»

Сучасні реформи економіки України спрямовані на розвиток новітніх методів господарювання, створення конкурентоспроможної національної економіки, що змінює правове, економічне та інформаційне середовище функціонування суб'єктів господарювання, справляє значний вплив на фінансово-кредитну систему. Процес євроінтеграції викликав серйозні зміни у сфері фінансів, банківської справи і бухгалтерського обліку, призвів до необхідності їх стандартизації на міжнародному рівні.

Розвиток фінансового ринку вимагає якісно нових підходів до інформаційного забезпечення власника капіталу, інвесторів, кредиторів, що, в свою чергу, потребує адекватної організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Якість останньої залежить від професіоналізму фахівців, які мають бути здатні планувати майбутні грошові потоки, прогнозувати потенціал компанії, оцінити її ліквідність та інвестиційну привабливість, проаналізувати ситуацію на фінансово-валютних і

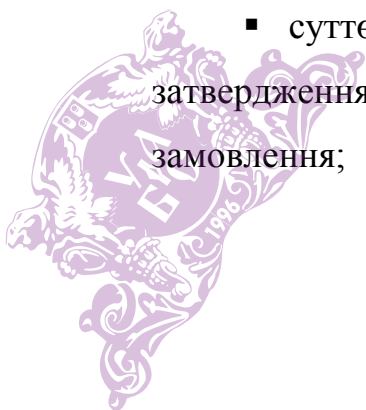

фондових біржах тощо. Отже, система освітньої підготовки сучасних фахівців напряму «Фінанси і кредит» має враховувати зазначені тенденції і проводитись відповідно до вимог часу.

Україна обрала курс на поступову інтеграцію до європейського освітнього простору, який спирається на європейську інтелектуальну, наукову і культурну спадщину, характеризується постійною співпрацею між державою, вищими навчальними закладами, студентами, викладачами, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами. Розбудова Європейського простору вищої освіти передбачає стимулювання мобільності і створення умов для вільного пересування студентів, викладачів, науковців в межах європейського регіону, спрощення процедури визначення кваліфікацій, що сприятиме працевлаштуванню випускників і студентів на європейському ринку праці.

Сьогодні відповідно до вимог Болонського процесу, до якого Україна приєдналася у травні 2005 року в Бергені (Норвегія), відбувається удосконалення двоступеневої структури вищої освіти, визначення критеріїв градації дипломів, ступенів та кваліфікацій, введення єдиної системи кредитних одиниць (систему ECTS – European Community Course Credit Transfer System) і додатку до диплома, запровадження європейської практики організації акредитації та контролю якості освіти тощо. Основними здобутками активного розвитку Болонського процесу в Україні є наступне:

- визнання зовнішнього незалежного оцінювання, яким держава гарантує виконання норм Конституції щодо забезпечення рівного доступу до вищої освіти;
- суттєве розширення автономії університетів щодо самостійного затвердження навчальних планів, участі у формуванні державного замовлення;

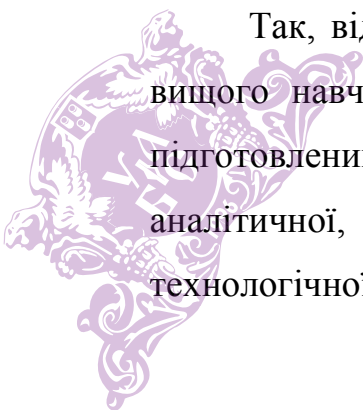

▪ проведення реформування стандартів вищої освіти, зокрема в галузі природничо-математичної та гуманітарної освіти, підготовки вчителів та післядипломного навчання;

▪ покращення академічної мобільності, зокрема запровадження з вересня 2009 року «вільної траєкторії» у вивченні студентами гуманітарних та соціально-економічних дисциплін тощо.

На наш погляд, особливої уваги потребує проблема реформування стандартів вищої освіти. Так, останні зміни освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» за напрямками підготовки викликають певні занепокоєння. Зазначена програма є галузевим стандартом, в якому окреслюється нормативний зміст навчання, установлюються вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра. Цей стандарт є складовою системи галузевих стандартів вищої освіти і використовується в процесі розробки навчальних планів, програм навчальних дисциплін і практик, засобів діагностики якості освітньо-професійної підготовки фахівця, визначення змісту навчання як бази для опанування нових спеціальностей, кваліфікацій. На наш погляд, зміни, що відбулися в освітньо-професійній програмі за напрямом підготовки «Фінанси і кредит», не дозволяють врахувати вимоги іншого стандарту – освітньо-кваліфікаційної характеристики. Ми переконані, що саме з цього галузевого стандарту вищої освіти мали б розпочатися реформи. Адже цей документ визначає компетенції фахівців, вимоги щодо їх підготовки до виконання певних професійних функцій і має бути обов'язково узгоджений з вимогами сучасного ринку праці.

Так, відповідно до первинних посад, які може обіймати випускник вищого навчального закладу, бакалавр з фінансів і кредиту має бути підготовлений до виконання таких функцій: організаційної, обліково-аналітичної, обліково-статистичної, планової, контрольної, аналітичної, технологічної, інформаційної. В переліку відповідних посад, які може

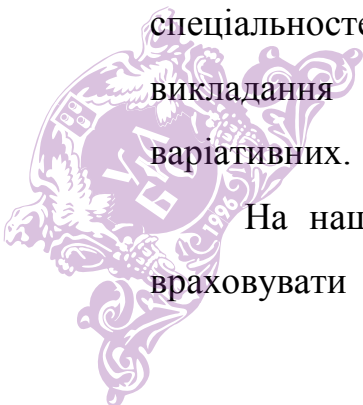

обіймати бакалавр з фінансів і кредиту, серед інших зазначені наступні: бухгалтер, касир-експерт, інспектор-ревізор, ревізор, ліквідатор – розпорядник майна підприємств-боржників, державний інспектор, державний податковий інспектор тощо. До речі, чинна освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра з фінансів також включає посади аудитора, бухгалтера-експерта, бухгалтера-ревізора, економіста з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності тощо. Все це дає підстави стверджувати, що для забезпечення високої професійної компетенції фахівців з фінансів і кредиту – здатності застосовувати знання, уміння, успішно діяти на основі практичного досвіду при розв’язанні задач професійної діяльності – значну роль відіграють облікові, аналітичні і контрольні дисципліни.

На жаль, аналіз освітньо-професійної програми підготовки фахівців напряму «Фінанси і кредит», принаймні її нормативної частини, дає підстави стверджувати про нехтування роллю зазначених дисциплін у підготовці висококваліфікованих фахівців-фінансистів. Так, із усього блоку обліково-контрольних дисциплін в якості нормативної залишено лише дисципліну «Бухгалтерський облік». Дисципліни «Фінансова звітність», «Аудит», «Державний фінансовий контроль», «Аналіз господарської діяльності» («Економічний аналіз») до складу нормативних дисциплін взагалі не потрапили.

Необхідно зазначити, що в останній редакції освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів дві спеціальності «Фінанси» і «Банківська справа» були поєднані в один напрямок підготовки «Фінанси і кредит». Кількість нормативних дисциплін, які традиційно викладалися для цих спеціальностей, скоротилася, отже, – немає можливості передбачити викладання зазначених обліково-контрольних дисциплін у складі варіативних.

На нашу думку, реформи освітніх стандартів мають обов’язково враховувати світові тенденції гармонізації обліку, фінансів і статистики.

Лише в такому випадку можна забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців з фінансів і кредиту, формування у них потрібних професійних компетенцій, що безумовно сприятиме працевлаштуванню випускників не лише на вітчизняному, а й на європейському ринку праці.

State Higher Educational Institution
“UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE”

Державний вищий навчальний заклад
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

